

**SAPA (Sähköisten viranomaisaineistojen Arkistoinnin ja säilytyksen PALvelu-kokonaisuus),
työryhmän ehdotus**

Valtiontalouden tarkastusvirasto laati vuonna 2014 tarkastuskertomuksen sähköisen arkistoinnin edistämisestä. Tarkastuksessa havaittiin, että hallinnossa syntyvän asiakirjallisen tietoaineiston sähköinen säilyttäminen ei ole useista kehittämistoimista huolimatta päässyt kunnolla vauhtiin. Kun otetaan huomioon, että valtaosa valtionhallinnon asiakirjoista on ollut digitaalisessa muodossa jo neljännesvuosisadan, on tilanne huolestuttava.

Valtiovarainministeriö nimitti opetus- ja kulttuuriministeriön tukemana työryhmän syksyllä 2015 selvittämään sähköisten viranomaisaineistojen arkistoinnin ja säilyttämisen palvelukokonaisuutta. Suunnittelussa hyödynnettiin arkistolaitoksen VAPA-palvelun ja opetus- ja kulttuuriministeriön PAS-palvelun kehittämisessä saatuja kokemuksia sekä olemassa olevia kotimaisia ja kansainvälisiä malleja. Suunniteltavan palvelukokonaisuuden toteutuksessa on otettu huomioon hallitusohjelman tavoitteet, julkisen hallinnon keskeiset meneillään olevat asianhallinnan kehittämisen hankkeet, yhteentoimivuuden edistäminen julkisessa hallinnossa ja tutkimuksessa sekä palvelujen koko elinkaaren digitalisoituminen, tietojen saatavuus, käyttäjien tarpeet sekä kustannustehokkuus.

Työryhmän näkemyksen mukaan sähköisten asiakirjallisten aineistojen pysyvän säilyttämisen vaatimukset ovat lyhyellä tähtäimellä hoidettavissa KDK-PAS-palvelua kehittämällä. Laajempia toiminnallisuuksia mahdollistava ratkaisu syntyy tulevaisuudessa kehitettävästä SAPA-palvelusta, joka voi hyödyntää KDK-PASia aineistojen säilyttämisessä.

SAPA-palvelun avulla julkisen hallinnon organisaatio voi huolehtia lakisääteisistä säilyttämisen velvollisuuksistaan sekä tehostaa hallinnon aineiston avoimuutta ja hyödynnettävyyttä. SAPA edistää sähköiseen asianhallintaan ja arkistointiin siirtymistä julkisessa hallinnossa ja näiden kehittämistä yhtenä kokonaisuutena.

Työryhmän työskentely

Työryhmä asetettiin ajalle 17.8.2015 - 28.2.2016. Toimikautta jatkettiin työn aloittamisen viivästymisestä johtuen 31.5.2016 asti.

Työryhmässä oli jäseniä seuraavista organisaatioista: valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, valtioneuvoston kanslia, Kansallisarkisto, Suomen Kuntaliitto sekä Tampereen kaupunki.

Toimikautensa aikana työryhmä kokoontui yhteensä kahdeksan kertaa.

Työryhmän selvitysten ja suunnittelutyön kohteet oli jaettu kolmeen työpakettiin, jotka jakautuivat edelleen osa-alueisiin. Työpaketit olivat:

Palvelukokonaisuus
(Hallintamalli, tietosisältö ja tekninen toteutus)
Lainsäädäntö
(Omistajuus ja säädösten muutokset)
Toimeenpano
(Kustannus/hyöty, toteutussuunnitelma ja viestintäsuunnitelma)

Kustakin työpaketista sekä palvelukokonaisuuden viimeistelystä järjestettiin työpaja. Työpajat olivat avoimia kaikille hallinnossa työskenteleville.

SAPA-kokonaisuus oli lausuntokierroksella 17.2. - 4.3.2016 Lausuntopalvelun kautta. Lausuntoja saatiin yhteensä 78 kappaletta. Yleinen suhtautuminen kokonaisuuteen oli myönteinen. SAPAn kokonaisuus nähtiin julkisen hallinnon yhteisenä tahtotilana, mutta lausuttavana olleessa materiaalissa nähtiin myös paljon tarkennettavia asioita. Lausunnoissa olleita tarkennuksia kirjattiin lopulliseen työryhmän ehdotukseen soveltuvilta osin.

Työryhmän ehdotus

Työryhmän ehdotus löytyy sähköisenä julkaisuna osoitteesta <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-251-787-6>.

SAPA-palvelun suunnittelu

Päätös SAPA-palvelun toteuttamisesta edellyttää lisäselvityksiä. Työryhmä ehdottaa seuraavia toimenpiteitä:

- 1 Laaditaan tietoturvaselvitys, josta käy ilmi asianhallinnan ja arkistoinnille yleensä ja STII-aineistoille erityisesti asetettavat tietoturva-vaatimukset. Valtiovarainministeriö vastaa selvityksen tekemisestä vuoden 2016 loppuun mennessä.
- 2 JUHTAn alaisuuteen perustetaan asianhallinnan ja arkistoinnin työryhmä, jonka avulla kehitetään asiakirjallisen tiedon hallintaa ja tietosisältöjä yhtenä kokonaisuutena. Valtiovarainministeriö vastaa työryhmän nimittämisestä syksyllä 2016.
- 3 Pilotoidaan KDK-PASin palveluja sopivalla kunta-aineistolla. Valtiovarainministeriö vastaa pilotoinnista syksyllä 2016.
- 4 Laaditaan markkinaselvitys, josta käy ilmi sähköisen arkistoinnin laajuus julkisessa hallinnossa, kypsyysaste eri organisaatioissa sekä kustannukset ja hyödyt. Kustannushyötyanalyysistä selviää eri vaihtoehtojen kustannukset ja hyödyt. Valtiovarainministeriö vastaa selvityksen tekemisestä vuoden 2016 loppuun mennessä.
- 5 Suunnitellaan kaiken aineiston SAPA-palvelu. Suunnittelu edellyttää analyysiä arkkitehtuuriltaan, kattavuudeltaan ja teknologialtaan erilaista ratkaisusta, joita ei ilman edellä mainittuja lisäselvityksiä ole mahdollista tunnistaa. Myös palvelumallille etsitään vaihtoehtoja, joita arvioidaan suhteessa hyötyihin ja kustannuksiin. Valtiovarainministeriö vastaa SAPA-palvelun toteutusvaihtoehtojen määrittelystä vuoden 2017 alussa.

Lisäselvitysten perusteella päätetään palvelun rahoituksesta, vastuutahoista ja toteutuksesta 2017 aikana.

ICT-johtaja, ylijohtaja   Anna-Maija Karjalainen

Neuvotteleva virkamies   Jari Kallela

Jakelu   Valtion virastot ja laitokset
Kunnat
Muut SAPA-hankkeessa mukana olleet tahot

Tiedoksi   Työryhmän jäsenet